

Organ
KommunstyrelsenNr
8/2021Sida
1

Tid	Måndagen den 29.11.2021, kl.18.30 – 20.10.	
Ärenden	§§ 140 – 152	
Plats	Kommunkansliet i Sund	
Närvarande	Ledamöter: ☒ Mats Ekholm, ordf. ☐ Linda Nordmyr, viceordf. ☒ Jonas Back ☒ Lars-Johan Mattsson ☒ Christel Mattsson	Ersättare: ☐ Sven Blomberg ☐ Nina Öström ☐ Britt Danielsson ☐ Kjell Berglund ☐ Christer Mattsson
Övriga närvarande	☒ Dorita Lindholm, kfge ordförande ☒ Johan Lindholm, kfge viceordförande ☒ Susann Eklund, kfge andre viceordförande ☒ Andreas Johansson, kommundirektör ☒ Marika Willstedt, ekonomichef	
Underskrift	Mats Ekholm ordförande Andreas Johansson sekreterare	
Protokollet justerat	Tid och plats måndagen den 29.11.2021 på kommunkansliet i Sund Jonas Back Christel Mattsson	
Protokollet publicerat på kommunens hemsida	Tisdagen den 30.11.2021 Intygar Mia Schütten Byråsekreterare	

Organ Kallelsedatum Kallelsenummer
Kommunstyrelsen 22.11.2021 8/2021

Sammanträdestid	Måndagen den 29.11.2021, kl. 18.30
Sammanträdesplats	Kommunkansliet i Sund
Protokollet publicerat på hemsidan	Tisdagen den 30.11.2021
Kallelsen utfärdad	Sund den 22.11.2021 Mats Ekholm, kommunstyrelsens ordförande

Ärendets §-nummer Ärende

Innehåll

- Kst § 140 Sammanträdet laglighet och beslutsföret*
Kst § 141 Val av två protokollsjusterare
Kst § 142 Godkännande och eventuell komplettering av föredragningslistan
Kst § 143 Delgivningsärenden
Kst § 144 Ta del av protokoll
Kst § 145 Granskning och övervakning av kommunfullmäktiges beslut
Kst § 146 Internaffär med fastigheter som kommit i kommunens besittning genom danaarv
Kst § 147 Remiss ÅLR, utlåtande om utkast på landskapsregeringens ANDTS-politiska program
Kst § 148 Ansökan om föreningsbidrag, Sunds idrottsförening och Sunds ungdomsförening
Kst § 149 Budget för Sunds kommun för verksamhetsåret 2022
Kst § 150 Oasen boende- och vårdcenter kf. direktiv till ombud
Kst § 151 Kommunernas socialtjänst kf. direktiv till ombud
Kst § 152 Kompletterande beslut om taxor, fritidsverksamheten

Denna möteskallelse har anslagits på digitala anslagstavlan den 22.11.2021.

Intygar

Andreas Johansson, kommundirektör

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 140 Sammanträdets laglighet och beslutsföret

29.11.2021

Enligt kommunens förvaltningsstadga 72 § håller varje organ sina sammanträden vid de tidpunkter och på de platser som de beslutar. Enligt kommunstyrelsens beslut § 205, 26.11.2018, sammanträder kommunstyrelsen i regel med fyra veckors mellanrum under helgfria måndagar, förutom under perioden juni-augusti då kommunstyrelsen sammanträder vid behov. Kommunstyrelsens sammanträden hålls i regel i samlingssalen på servicehuset Tallgården i Finby kl. 18.30. Enligt KomL 23 § 2 mom. är kommunstyrelsen beslutsför då minst hälften av ledamöterna är närvarande. Enligt kommunens förvaltningsstadga § 74 tillställs ledamöterna skriftlig kallelse minst 4 dagar före sammanträdet.

Med anledning av COVID 19 så hålls sammanträdena dock tills vidare på kommunkansliet i Sund.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen torde konstatera sammanträdet vara instruktionsenligt samman kallat och beslutfört.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst § 141 Val av två protokolljusterare

29.11.2021

Enligt kommunens förvaltningsstadga § 86 skall protokollet på tid som kommunstyrelsen bestämt justeras på det sätt som organet beslutar. Enligt tidigare praxis har kommunstyrelsen för varje protokoll utsett två protokolljusterare.

Kommundirektörens förslag:

I tur att justera protokollet är Jonas Back och Christel Mattsson. Protokollet justeras direkt efter mötet.

Beslut:

Protokollet justeras av Jonas Back och Christel Mattsson.

Kst § 142 Godkännande och eventuell komplettering av föredragningslistan

29.11.2021

Beslut:

Föredragningslistan kompletteras med ett nytt ärende:
§ 152, kompletterande beslut om taxor, fritidsverksamheten.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 143 Delgivningsärenden

29.11.2021

Kommunstyrelsen för kännedom meddelas följande:

1. Kommundirektörens rapport.
2. ÅLR, avslag på jordförvärvstillstånd för Urban Hammar.
3. ÅLR, svar på fråga om cykelväg, Haraldsby-Tosarby, start 2024.
4. ÅLR, Trafikstillstånd, Martins Giberts.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen tecknar ovanstående delgivningar till kännedom.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst § 144 Ta del av protokoll

29.11.2021

Kommunstyrelsen tar del av följande protokoll:

1. Byggnadstekniska nämnden, inget möte sen 8
2. Utbildningsnämnden, inget möte sen 3
3. Omsorgsnämnden, inget möte sen 5
4. Oasen kf, [fst 11](#), [fst 12](#), [fst 13](#),
5. Kommunernas socialtjänst kf, [fst 15](#),
6. Norra Ålands högstadiedistrikt, [ffge 2](#),
7. Gemensamma räddningsnämnden, inget möte sen 7,
8. Gemensamma lantbruksnämnden, inget möte sen 2,
9. Ålands kommunförbund, [fst 6](#),
10. Gemensamt äldreåd, [möte 2](#),

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen tecknar ovanstående protokoll till kännedom.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 145 Granskning och övervakning av kommunfullmäktiges beslut

29.11.2021

Enligt kommunallagen för landskapet Åland, 49 §, 3 mom.

Styrelsen skall bereda och verkställa fullmäktiges beslut samt övervaka att besluten är lagliga, utom i ärenden som rör fullmäktiges inre organisation samt val av styrelse och revisorer.

https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/199773#pr_7_kap_styrelsen_49_p_uppgifter

Följande protokoll har ej behandlats i kommunstyrelsen:

[KFGE 6](#)

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen konstaterar att kommunfullmäktiges beslut är lagliga och kan verkställas.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 146 Internaffär med fastigheter som kommit i kommunens besittning genom danaarv

29.11.2021

KS 3.5.2021, § 55. Punkt 6, Kommundirektören diskuterar med revisorn om kommunen kan göra internaffärer med de fastigheter som hör ihop med danaarven. Ärendet behandlas sedan på nytt i kommunstyrelsen.

KS 31.5.2021, § 68, Kommunen kan göra interna affärer med de fastigheter som hör ihop med danaarven. Dock så föranleder detta enligt revisorn budgetmedel och någon form av värdering av fastigheterna. Med anledning av detta så beaktas detta i budgetarbetet för år 2022.

Kommunen har tre danaarv i balansräkningen, "2361 Danaarv V. Hedberg", "2362 Danaarv E. Lindström" och "2363 Danaarv Kalm-Lindblad-Mattsson". I balansvärdet finns endast aktuellt kassavärde, dvs likvider. De fastigheter som eventuellt har medföljt arvet har ej bokförts i balansräkningen. Avkastningen på fastigheterna, exempelvis från försäljning av skog, har däremot bokförts och ökat balansvärdet på aktuellt danaarv. Det vore bättre bokföringsmässigt om kommunen gör en "internaffär" därmed upptar fastigheterna i balansräkningen, dels för att få loss likvida medel till danaarven men även för att få full rådighet över fastigheterna då ett mottagande av danaarv är förknippat med ett åtagande att använda arvets kvarlåtenskap till bl. a. sociala ändamål.

Fastigheterna som avses är Svensböle 1:36 i Svensböle i Sunds kommun vilket hör ihop med danaarvet efter E Lindström.

Den andra fastigheten är Furumo 6:118 i Bomarsund med Prestö by i Sunds kommun, jämte befintliga byggnader, anslutningar och anläggningar vilket hör ihop med danaarvet efter V Hedberg.

Fastigheterna har värderats av Ålands Fastighetskonsult Ab på kommundirektörens uppdrag. Det skuldfria marknadsvärdet för hela fastigheten Svensböle 1:36 jämte befintligt uthus värderas till totalt 53 000 €.

Gällande fastigheten Furumo 6:118 så nämns i värderingen följande: "Med tanke på att området är planerat för fem bostadstomter som behöver infrastruktur som vägar, vatten och avlopp, samtliga byggnader på området behöver rivas som medför stora kostnader, ett litet område utgör jord- o skogsbruksdominerat område, ett litet område utgör småbåtshamn och övrig mark utgör parkområde i naturtillstånd, vilket gör att områdets marknadsvärde har försämrats mot som innan det var planlagt. Området belastas av vägrätter och det finns en samfälld båtplats 771-403-878-1 som bryter området strandlinje".

Mot bakgrund av ovanstående information så värderas hela fastigheten Furumo 6:118 jämte befintliga byggnader, anslutningar och anläggningar till totalt 87 000 €.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Detaljplanen som nämns antogs under 2009 av kommunfullmäktige. Konstateras att detaljplanen ej har verkställts. Verkligheten jämfört med planbeskrivningen har ändrats på så sätt att boningshuset som står på fastigheten är fallfärdigt och måste rivas den dagen fastigheten skall exploateras. Detta förhållande att marknadsvärdet på fastigheten försämrats till följd av bland annat detaljplanering är något som blir ett eget ärende i ett senare skede.

Eftersom fastigheterna redan är i kommunens ägo, men ej upptagna i balansräkningen så är den här delen av ärendet av bokföringsteknisk natur. Kommunens kassamedel påverkas inte i balansräkningen om beslutsförslaget godkänns. Dock så "binds" kassamedlen till respektive balanskonto för respektive danaarv.

Balanskonto 1100 Mark- och vattenområden ökar med 140 000 € från 147 617,78 € till 287 617,78 €, vilket sker på den aktiva (tillgångssidan) i balansräkningen. Balanskonto "2361 Danaarv V. Hedberg" ökar med 87 000 € jämfört med aktuellt balansvärde och balanskonto "2362 Danaarv E. Lindström" ökar med 53 000 € jämfört med aktuellt balansvärde. Kontona 2361 och 2362 återfinns på den passiva (skuldsidan) i balansräkningen. Per 11.11.2021 så har kontona följande utgående balans:

2361 Danaarv V. Hedberg:	40 342,42 €.
2362 Danaarv E. Lindström:	68 006,27 €.

I beslut av kommunfullmäktige av 11.11.2008, § 106, [Valny Linnea Hedbergs] danaarvsmedel används för servicehuset Tallgårdens om- och tillbyggnad.

Eftersom Tallgården redan har blivit om- och tillbyggd så går beslutet inte längre att verkställa exakt så som kommunfullmäktige beslutade. Dock så finansierades Tallgårdens om- och tillbyggnad med externa medel i form av banklån. Därför föreslås att i princip hela samlade behållningen på balanskonto 2361 används till att amortera bort delar av de banklån som upptogs för Tallgårdens om- och tillbyggnad. Övrig kvarlåtenskap används till att bekosta en minnesplakett till detta ändamål samt till gravskötsel av Valny Hedbergs grav. För att vara konsekvent gällande hanteringen av danaarvsmedel så föreslår därför även att danaarvsmedlen från Enzo Lindström används på exakt samma sätt.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar följande:

Respektive internaffär med respektive fastighet genomförs enligt ovanstående beredning, vilket innebär att fastigheterna tas in till värderat pris samt att balansvärdet för respektive danaarv ökar till samma belopp.

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige beslutar att balansvärdet på balanskonto 2361 och balanskonto 2362 används till att amortera av lån som hör till om- och tillbyggnad på Tallgården med undantag för belopp som motsvarar minnesplakett och gravskötsel.

Om det i kommunfullmäktiges fastställda budget används danaarvsmedel till olika projekt under 2022 så beaktas detta i verkställandet av detta beslut.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Beslut:

Enligt förslag.

Kommunstyrelsen konstaterar att om kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag så finns det ej några danaarvsmedel att fördela i budget 2022.

Kst 29.11.2021, Bilaga 1

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 147 Remiss ÅLR, utlåtande om utkast på landskapsregeringens ANDTS-politiska program

29.11.2021

En av landskapsregeringen utsedd parlamentarisk kommitté bereder ett förslag på ett nytt alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelpolitiska program för perioden 2021 – 2024 (ANDTS).

Utlåtandet ska vara landskapsregeringen tillhanda senast 30.11.2021, klockan 15:00. Brevet kom till Sunds kommun den 9.11.2021.

För det första så hänför sig det mesta, om inte allt, av ANDTS till Kommunernas socialtjänsts (KST) verksamhet. Det går givetvis alltid att tänja på gränserna så att kommunerna aldrig helt slipper ifrån ett dylikt ansvar genom olika skrivningar, exempelvis Kommunallag (1997:73) för landskapet Åland, 3 §, mom 2.

”Kommunen skall i all sin verksamhet sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling inom kommunen.”

För det andra så har ett sådant här program, minst sagt, en låg juridisk bärkraft. Kommunerna är att skyldiga att följa lag, ja, men kommunerna och andra myndigheter är inte skyldiga eller på annat sätt bundna att följa ett politiskt program.

Det står naturligtvis Ålands landskapsregering helt fritt att skapa politiska program för sin egen verksamhet, precis som Sunds kommun kan skapa politiska program för kommunens egen verksamhet. Mot den bakgrunden, samt att brevet främst rör KSTs områden och utbildningsväsendet (högstadiet och gymnasier) så föreslås att Sunds kommun ej lämnar ett utlåtande över ANDTS-programmet.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen lämnar inget utlåtande på Ålands landskapsregerings utkast till ANDTS-politiska program.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst 29.11.2021, Bilaga 2

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 148 Ansökan om föreningsbidrag, Sunds idrottsförening och Sunds ungdomsförening

29.11.2021

Sunds idrottsförening (SIF) anhåller om ett driftsbidrag för sin verksamhet om 28 100 € för 2022 samt om att Sunds kommun är med och delfinansierar ett nytt plåttak där kommunens del skulle uppgå till 9 750 €. Till saken hör att plåttaket läcker in vatten och därmed riskerar att förstöra hela byggnaden. Detta innebär ett totalt belopp om 37 850 €. I anhållan så finns ingen specifikation över vad driftsbidraget ska användas till förutom bokslut 2020.

Under 2019-2021 så har ett årligt driftsbidrag om 23 100 € betalats ut till SIF. Under tidigare år så har Sunds kommun dessutom stått för vissa av föreningens driftsavgifter vilket upphört från 2021. I det budgetförslag som hittills behandlats i kommunstyrelse och kommunfullmäktige finns ett driftsbidrag om 23 100 € anslaget.

Sunds ungdomsförening (SUF) anhåller om ett driftsbidrag om 13 000 € samt att kommunen är med och delfinansierar vissa åtgärder på byggnaden Klippan till ett belopp om 28 666 €. Detta ger ett totalt belopp om 41 666 €. I anhållan så finns ingen specifikation över vad driftsbidraget ska användas till förutom bokslut 2020. Under 2019-2020 så har ett årligt driftsbidrag om 13 000 € betalats ut till SUF. Till detta bidrag levereras årligen fjärrvärme till ett värde om 7 000 vilket ger ett totalt årligt driftsbidrag om 20 000 €. Under 2021 så har endast fjärrvärmes levererats och inget övrigt driftsbidrag. I det budgetförslag som hittills behandlats i kommunstyrelse och kommunfullmäktige finns inget driftsbidrag anslaget förutom fjärrvärmen.

Kommundirektören konstaterar att i budgetförslaget för hela kommunen för 2022 och även i ekonomiplan 2023-2024 så belastas Sunds kommun av budgeterade underskott. Föreningsbidrag är inte en lagstadgad uppgift för kommunen. Därmed så står det kommunen fritt att bestämma om föreningsbidrag ska utgå eller ej samt till vilket belopp. Exempelvis äldreomsorgen är en lagstadgad uppgift och det är därmed rimligt att föreningsbidragen bör minska före Sunds kommun sparar in på exempelvis äldreomsorgen. Med detta sagt så är det samtidigt viktigt att kommunen har ett fungerande föreningsliv och kommunen bör vara med och ta sitt ansvar för att så är fallet. Dessutom bör föreningar i Sunds kommun behandlas lika. Givet att kommunen ”bundit fast sig” i ett leverera fjärrvärme till SUF och att det är värt 7 000 € så sätter detta faktum en nivå på föreningsbidragen.

Givet ovanstående och givet kommunens ekonomiska läge så föreslås att föreningarna behandlas lika. Bidragen fördelas 2021 till samma belopp som tidigare, vilket innebär att SIF får 23 000 € och SUF får 16 000 €. Av dessa bidrag så förväntar sig Sunds kommun att SIF använder 9 750 € av sitt totala bidrag till takrenovering och att SUF använder sin överskjutande del om 3 000 € till lämplig renoveringsåtgärd.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Från år 2023 så kommer föreningsbidragen för föreningarna att behöva sänkas rejält för att komma till rätta med kommunens budgeterade underskott. Enligt nuvarande uppskattningar så kan ej föreningsbidragen vara på en högre nivå än 10 000 € för respektive förening, vilket därmed innebär 10 000 € för SIF och 3 000 € för SUF. Föreningarna meddelas detta redan nu så att föreningarna får en omställningstid på 1 år att börja bedriva verksamhet som genererar intäkter till respektive förening.

Kommundirektörens förslag:

SIF tilldelas ett bidrag om totalt 23 000 € och SUF tilldelas ett bidrag om totalt 16 000 € för år 2022. Av dessa bidrag så förväntar sig Sunds kommun att SIF använder 9 750 € av sitt totala bidrag till takrenovering och att SUF använder sin överskjutande del om 3 000 € till lämplig renoveringsåtgärd.

Beslutet innebär att kommunstyrelsens budgetförslag för 2022 uppdateras så att resultatet försämras med 15 900 € jämfört med tidigare behandling i kommunstyrelsen.

Från år 2023 så kommer föreningsbidragen att behöva sänkas rejält för att komma till rätta med kommunens budgeterade underskott. Enligt nuvarande uppskattningar så kan ej föreningsbidragen vara på en högre nivå än 10 000 € för respektive förening, vilket därmed innebär 10 000 € för SIF och 3 000 € för SUF. Föreningarna meddelas detta redan nu så att föreningarna får en omställningstid på 1 år för att börja bedriva verksamhet som genererar intäkter till respektive förening.

Beslut:

Ordförande Mats Ekholm föreslår att SIF skall tilldelas 16 000 € varav 9 750 € skall gå till renovering av plåttak dessutom att SUF får 16 000 € varav 7 000 € går som fjärrvärme, så att penningtilldelningen blir 9 000 €. Kommunstyrelsens budgetförslag uppdateras enligt beslutet.

Förslaget omfattas enhälligt.

Kst 29.11.2021, Bilaga 3.1 och 3.2

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 149 Budget för Sunds kommun för verksamhetsåret 2022

Kst § 113
04.10.2021

Alla nämnderna har behandlat sina respektive budgetförslag, inklusive kommunstyrelsen.

Radetiketter	Bokslut 2020	Budget 2021	Budgetförslag 2022
+ C100 Förvaltningssektorn			
+ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	154 067	40 755	34 480
+ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 444 336	-1 362 213	-1 376 480
+ A7100 AVSKRIVNINGAR	-10 860	-9 050	-5 300
C100 Förvaltningssektorn Summa	-1 301 130	-1 330 508	-1 347 300
+ C200 Socialväsendet			
+ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	262 070	218 300	258 500
+ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 455 028	-1 365 561	-1 679 350
+ A7100 AVSKRIVNINGAR		-1 440	
C200 Socialväsendet Summa	-1 192 958	-1 148 701	-1 420 850
+ C300 Utbildningsnämnden			
+ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	90 124	85 200	72 490
+ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-2 288 395	-2 356 778	-2 346 830
+ A7100 AVSKRIVNINGAR	-13 250	-12 180	-12 330
C300 Utbildningsnämnden Summa	-2 211 522	-2 283 758	-2 286 670
+ C500 Byggnads-tekniska nämnden			
+ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	479 935	509 325	533 690
+ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-743 704	-855 431	-884 760
+ A7100 AVSKRIVNINGAR	-326 978	-332 050	-352 700
C500 Byggnads-tekniska nämnden Summa	-590 748	-678 156	-703 770
+ C600 Gemensamma nämnder			
+ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	3 696	3 600	3 600
+ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-52 925	-61 125	-61 140
+ A7100 AVSKRIVNINGAR	-10 871	-15 870	-10 870
C600 Gemensamma nämnder Summa	-60 100	-73 395	-68 410
9000 Finansiering			
+ A5100 SKATTEINKOMSTER	3 477 316	3 231 500	3 415 000
+ A5110 LANDSKAPSANDELAR	2 220 240	1 894 035	1 849 750
+ A6100 FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-16 010	-14 070	-14 650
9000 Finansiering Summa	5 681 546	5 111 465	5 250 100
Totalsumma	325 089	-403 053	-576 900

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Konstateras att enligt nämndernas förslag, med ovanstående tillägg, så är resultatet – 576 900 € och årsbidraget – 195 700 €. Resultatet ”lever” alltså med tanke på att det ännu är oklart vad kommunen kommer få i landskapsandelar för 2022.

Budgetboken har sammanställts med det som nämnderna har behandlat.

I bilagan till kommundirektörsavtalet har kommunfullmäktige uttalat vilket mål man har med kommundirektörens arbete. Under prioriteringsområde ekonomi, punkt 1 står: ”Budgeten skall vara i balans”.

<https://www.sund.ax/sites/default/files/attachments/page/kommundirektorsavtal.pdf>

Kommunstyrelsen bör delge kommunfullmäktige budgeten för kännedom samt efterhöra kommunfullmäktiges vägkost inför det fortsatta budgetarbetet. En målsättning är en målsättning och det är bra om kommunstyrelsen och kommundirektören får vägkost kring styrkan i målsättningen.

Kommundirektörens förslag:

Budgetbok delges kommunfullmäktige för kännedom.

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen vägkost inför det fortsatta budgetarbetet framförallt kring hur hårt kommunstyrelsen skall driva en budget i balans.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst 04.10.2021, Bilaga 5

Kfg § 43
12.10.2021

Beslut:

Kommunfullmäktige är nöjd med kommunstyrelsens arbetsplan. Kommunfullmäktige vill att kommunstyrelsen ska sträva efter ett positivt årsbidrag i budget 2022.

Kfg 12.10.2021, Bilaga 2

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 138
01.11.2021

Givet kommunfullmäktiges beställning om ett positivt årsbidrag så får resultatet för 2022 max vara -381 000 €, vilket samtidigt är lägre än årets budgeterade resultat om -403 053 €.

Radetiketter	Bokslut 2020	Budget 2021	Styrelsens budget (år + 1)
⊕ C100 Förvaltningssektorn			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	154 067	40 755	34 480
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 444 336	-1 362 213	-1 376 480
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-10 860	-9 050	-5 300
C100 Förvaltningssektorn Summa	-1 301 130	-1 330 508	-1 347 300
⊕ C200 Socialväsendet			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	262 070	218 300	258 500
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 455 028	-1 365 561	-1 562 376
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR		-1 440	
C200 Socialväsendet Summa	-1 192 958	-1 148 701	-1 303 876
⊕ C300 Utbildningsnämnden			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	90 124	85 200	72 490
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-2 288 395	-2 356 778	-2 328 790
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-13 250	-12 180	-12 330
C300 Utbildningsnämnden Summa	-2 211 522	-2 283 758	-2 268 630
⊕ C500 Byggnads-tekniska nämnden			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	479 935	509 325	528 490
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-743 704	-855 431	-862 889
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-326 978	-332 050	-352 700
C500 Byggnads-tekniska nämnden Summa	-590 748	-678 156	-687 099
⊕ C600 Gemensamma nämnder			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	3 696	3 600	3 600
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-52 925	-61 125	-61 140
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-10 871	-15 870	-10 870
C600 Gemensamma nämnder Summa	-60 100	-73 395	-68 410
9000 Finansiering			
⊕ A5100 SKATTEINKOMSTER	3 477 316	3 231 500	3 401 000
⊕ A5110 LANDSKAPSANDELAR	2 220 240	1 894 035	1 794 270
⊕ A6100 FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-16 010	-14 070	-14 650
9000 Finansiering Summa	5 681 546	5 111 465	5 180 620
Totalsumma	325 089	-403 053	-494 695

Som framgår av nämndernas budgetförslag så var det samlade resultatet då – 576 900 €. Det nuvarande bearbetade budgetförslaget visar upp ett resultat om – 494 695 €. Det innebär att för att uppnå ett årsbidrag som visar 0 € så behöver ytterligare 113 495 € sparas in.

Förutom mindre justeringar av enskilda rader på enskilda kostnadsställen som ömsom ökat och minskar driftsutgifterna så har följande större åtgärder vidtagits jämfört med nämndernas förslag:

1. 33 120 € har tagits från omsorgsnämndens äskade för en utredningsplats på Oasen, kostnadsställe 4231.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

2. 33 400 € har tagits från omsorgsnämndens äskade utökning av en tjänst/befattning som sysselsättningshandledare, kostnadsställe 4221.
3. 48 000 € har tagits från omsorgsnämndens äskade lönekostnader. Det är de facto ingen inbesparing då en ny genomgång gjorts av faktisk personal år 2021, kostnadsställe 4221.
4. 22 520 € har tagit från byggnadstekniska nämndens äskade utökning av en tjänst/befattning som fastighetstekniker, kostnadsställe 5101.
5. Enligt senaste kalkylen så minskar landskapsandelar/kompensationer med 55 480 €, kostnadsställe 9000.

Resultatet ”lever” alltjämt med tanke på att det ännu är oklart vad kommunen kommer få i skattekompletteringar för 2022, samt att KSTs förbundsstyrelse har återremitterat budgetförslaget för att minska kommunandelarna.

Med detta budgetförslag så minskar alltså kassamedel från 1,8 M € enligt följande:
113 495 € från rörelse/verksamhet,
112 999 € från amortering,
232 850 € från investeringar,
108 410 € från användning av danaarv,
vilket innebär att kassan vid årets slut bör vara 1 232 246 €.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen omfattar kommundirektörens inbesparingar och återremitterar samtidigt budgeten till kommundirektören för vidare beredning enligt kommunfullmäktiges beslut.

Budgetbok och ovanstående redogörelse delges kommunfullmäktige för kännedom och synpunkter, inför kommunfullmäktiges målsättningsdiskussion om budgeten.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst 01.11.2021, Bilaga 9

Kfg, § 55
09.11.2021

Beslut:

Budgetbokens gällande form tecknas till kännedom.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 149

29.11.2021 Givet kommunfullmäktiges beställning om ett positivt årsbidrag så får resultatet för 2022 max vara -381 000 €, vilket är något sämre än förslaget som ger ett budgeterat resultat om -403 053 €.

Radetiketter	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022
⊕ C100 Förvaltningssektorn			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	154 067	40 755	34 480
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 444 336	-1 362 213	-1 376 000
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-10 860	-9 050	-5 300
C100 Förvaltningssektorn Summa	-1 301 130	-1 330 508	-1 346 820
⊕ C200 Socialväsendet			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	262 070	218 300	258 500
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 455 028	-1 365 561	-1 532 730
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR		-1 440	
C200 Socialväsendet Summa	-1 192 958	-1 148 701	-1 274 230
⊕ C300 Utbildningsnämnden			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	90 124	85 200	72 490
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-2 288 395	-2 356 778	-2 310 820
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-13 250	-12 180	-12 330
C300 Utbildningsnämnden Summa	-2 211 522	-2 283 758	-2 250 660
⊖ C500 Byggnads-tekniska nämnden			
⊕ C510 Tekniska sektorn			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	465 434	497 245	514 410
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-708 272	-822 641	-830 959
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-326 978	-332 050	-352 700
C510 Tekniska sektorn Summa	-569 816	-657 446	-669 249
⊕ C520 Byggnadstillsyn			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	14 501	12 080	14 080
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-35 433	-32 790	-31 930
C520 Byggnadstillsyn Summa	-20 932	-20 710	-17 850
C500 Byggnads-tekniska nämnden Summa	-590 748	-678 156	-687 099
⊕ C600 Gemensamma nämnder			
⊕ A3100 VERKSAMHETENS INTÄKTER	3 696	3 600	3 600
⊕ A4100 VERKSAMHETENS KOSTNADER	-52 925	-61 125	-61 140
⊕ A7100 AVSKRIVNINGAR	-10 871	-15 870	-10 870
C600 Gemensamma nämnder Summa	-60 100	-73 395	-68 410
9000 Finansiering			
⊕ A5100 SKATTEINKOMSTER	3 477 316	3 231 500	3 426 000
⊕ A5110 LANDSKAPSANDELAR	2 220 240	1 894 035	1 794 020
⊕ A6100 FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-16 010	-14 070	-14 650
9000 Finansiering Summa	5 681 546	5 111 465	5 205 370
Totalsumma	325 089	-403 053	-421 849

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Som framgår av nämndernas budgetförslag så var det samlade resultatet då – 576 900 €. Det tidigare bearbetade budgetförslaget visade upp ett resultat om – 494 695 €. Nuvarande budgetförslag innebär ett resultat om – 421 849 € vilket innebär att förslaget är 40 649 € ifrån att uppfylla kommunfullmäktiges beställning. För att komma ner till kommunfullmäktiges beställning så skulle det krävas att den frivilliga verksamheten bantas ner eller att kommunen kallar till samarbetsförhandlingar.

Sedan föregående gång som budgetärendet behandlades i kommunstyrelsen så har följande förändringar gjorts i budgetförslaget:

1. 25 000 € har lags till i inkomstkatten, kostnadsställe 9000.
2. 15 180 € har tagits från kommunernas socialtjänst i enlighet med KSTs senaste budgetförslag, kostnadsställe 2331.
3. 20 000 € har tagits från en barnskötarbefattning (6 mån) som ej kommer återbetsättas vid en naturlig avgång, kostnadsställe 3221.
4. 10 830 € har tagits från dagverksamhet på Oasen, vilket motsvarar nulägesbilden, kostnadsställe 4231.
5. 8 800 € har tagits från Oasen i enlighet med Oasens senaste budgetförslag, kostnadsställe 2331.
6. 10 000 € har tagits från resultatraden ”särskilt stöd”, vilket är söckenhelgsförlängning på Tallgården för att motsvara nulägesbilden, kostnadsställe 4221.
7. Minskat bidrag till Sunds idrottsförening om 100 €, kostnadsställe 3402.
8. Ökat bidrag till Sunds ungdomsförening om 16 000 €, kostnadsställe 3403.

Resultatet ”lever” alltså med tanke på att det ännu är oklart vad kommunen kommer få i skattekompenser för 2022 i landskapsandelssystemet, samt att KST och Oasen ej har fastställt sina respektive budgeter för 2022.

Investeringsanslagen har gått igenom och där har följande korrigeringar gjorts: Anslaget för förnyande markiser för Sunds skola om 10 500 € flyttas från 2023 till 2022 och flyttas från byggnadstekniska nämnden till utbildningsnämnden. Arbets- och skyddskommissionen och företagshälsovården har påtalat att detta är en åtgärd för att minska inomhustemperaturen sommartid. Därmed uppgår totala investeringsanslag till följande för planperioden: 2022: 243 350 €, 2023: 456 500 €, 2024: 418 000 €.

Danaarven har minskats från 108 410 € till 73 400 € till följd av att anslagen redan återfanns under investeringsdelen.

Med detta budgetförslag så minskar alltså kassamedel från 1,8 M € enligt följande:
40 649 € från rörelse/verksamhet,
112 999 € från amortering,
243 350 € från investeringar,
73 400 € från användning av danaarv,
vilket innebär att kassan vid årets slut bör vara 1 329 602 €.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Då fullmäktiges målsättning ej har gått att verkställa helt och hållet så har följande målsättningar lagts in under förvaltningssektorns mål för 2022 för att försöka hämta hem detta under kommande budgetår.

- Utredda effekterna av ett eventuellt utträde ur Medis och redovisa detta för kommunstyrelsen under 2022.
- Aktivt söka samarbeten med de andra norråländska kommunerna gällande gemensamma förvaltningar, gemensamma nämnder etc.
- Bistå tekniska förvaltningen att arbeta bort arbetsskulden som nämns i budgetbok.
- Utredda tekniska förvaltningens arbetsmängd och föreslå åtgärder.
- Utredda möjligheten/förutsättningen att upprätta en ESB-demens-enhet på Tallgården.

Nämndernas budgettexter har korrigerats till de delar där nämndernas äskanden ej bifallits samt så har nyckeltalen förbättrats och verksamhetsmålen konkretiserats.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen omfattar kommundirektörens åtgärder.

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att kommunfullmäktige fastställer budget för år 2022 samt ekonomiplan 2023-2024 enligt bilaga.

Kommundirektören ges rätten att göra redaktionella ändringar till budgetboken. Kommundirektören ges rätten att uppdatera budgetboken enligt senaste beslut med budgetpåverkan av kommunstyrelsen.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst 29.11.2021, Bilaga 4

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 150 Oasen boende- och vårdcenter kf. direktiv till ombud

29.11.2021

Oasen boende- och vårdcenter kf. (Oasen) håller sitt förbundsfullmäktigesammanträde den 30.11.2021 klockan 12:30.

På föredragningslistan finns följande paragrafer som kommundirektören bedömer är av intresse:

§ 22 Budget 2022 och ekonomiplan 2023 - 2024.

§ 24 Rekrytering av vikarierande förbundsdirektör.

Gällande § 22, så noteras i budgetförslaget på sidan s. 39 Personal – helårsverken, att antalet helårsverk minskar från 78,95 till 73,35 netto till budget 2022 jämfört med budget 2021. Detta borde ge minskade personalkostnader mellan 210 – 230 t € inklusive sociala avgifter netto. När detta faktum jämförs med den ackumulerade resultaträkningen på s. 21 så konstateras att personalkostnaderna endast sjunker med 68 t €. Det innebär att antingen så är antalet helårsverken fel angivet på s. 39, eller så finns det ekonomisk luft i budgetförslaget. Med anledning av detta föreslås som direktiv till ombudet att förbundsstyrelsen i Oasen får återkomma under kvartal 1, 2022 med en tilläggsbudget som klargör ovanstående.

Gällande § 24, så har kommunstyrelsen i Sund behandlat detta ärende på ett tidigare stadium, KS 7 – 1.11.2021, § 139. Kommunstyrelsen i Sunds synpunkter beaktades till vissa delar av förbundsstyrelsen i Oasen.

Det framgår av Oasens förbundsstyrelseprotokoll 13 – 12.11.2021, § 121, att förbundsdirektören anmälde jäv, vilket godkändes. Det framgår ej av protokollet vad jävet består i. Det är alltid behörigt organ som prövar jäv, i detta fall förbundsstyrelsen. Jävet är prövat och godkänt och därmed så måste man därför utgå från att jäv föreligger. Eftersom jäv föreligger så ska hela rekryteringsprocessen göras om då ett jävsförfarande ej endast hänför sig till själva beslutsparagrafen utan jäv gäller för en hel ärendeprocess. Rekryteringsprocessen måste alltså göras om utan jäviga personer inblandade.

[Kommunallag \(1997:73\) för landskapet Åland](#)

61 §. (2008/14) Jäv

För tjänsteman gäller de jävsregler som finns i förvaltningslagen för landskapet Åland.

[Förvaltningslag \(2008:9\) för landskapet Åland](#)

24 §. Jäv

1 mom.

En tjänsteman får inte delta i eller närvara vid behandlingen av ett ärende, om han eller hon är jävig. Bestämmelserna om jäv för tjänstemän gäller också ledamöter i ett kollegialt organ och andra som deltar i behandlingen av ett ärende samt den som förrättar inspektion.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Tjänstemannen har ej närvarat vid den senaste behandlingen av ärendet, Oasen FST § 121, 12.11.2021, men däremot deltagit i ärendets handläggning, vilket framgår av § 121, § 107, § 92.

Det framgår ej av § 121 hur rekryteringsgruppens arbete har bedrivits, hur kandidaterna har jämförts, om kandidaterna är behöriga enligt Oasens gällande styrdokument eller vilka ersättningsanspråk som respektive kandidat har. Noteras samtidigt att enskilda ledamöter av förbundsstyrelsen lade sina egna förslag och att den utsedda rekryteringsgruppen ej lade något förslag på styrelsemötet.

Vidare så framgår det inte på vilken grund som förbundsstyrelsens ordförande reserverade sig mot beslutet.

Kommundirektören upplyser om att kommunstyrelsen bör besvara sig i det fall § 24 Rekrytering av vikarierande förbundsdirektör, processen ej görs om. Ärendet behandlas då som en skild paragraf på kommande möte.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen utfärdar följande direktiv till ombuden i Oasen:

1. I samband med att § 22 Budget och ekonomiplan 2023-2024 behandlas så skall ett förslag läggas om att: "förbundsstyrelsen får i uppdrag att under kvartal 1 2022 förklara varför den totala personalkostnadsminskningen endast är totalt 68 t € trots att antalet helårsverken sjunker med 5,6, vilket borde innebära en minskning av kostnaderna om mellan 210 – 230 t €. Om det är personalkostnaderna som är fel så får förbundsstyrelsen återkomma med en tilläggsbudget".
2. I samband med att ärendet § 24 Rekrytering av vikarierande förbundsdirektör behandlas så ska ett förslag läggas om att rekryteringsprocessen görs om med hänvisning till att jäv konstaterats föreligga i aktuellt ärende. Rekryteringsprocessen tas om och tjänsten utannonseras på det sätt som anges i lag utan jäviga personer inblandade.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 151 Kommunernas socialtjänst kf. direktiv till ombud

29.11.2021

Kommunernas socialtjänst kf. (KST) håller sin förbundsstämma den 3.12.2021 klockan 13:00.

På föredragningslistan finns följande paragrafer som kommundirektören bedömer är av intresse:

§ 20 Budget 2022 och ekonomiplan 2023 - 2024.

§ 21 Anmälningssärendet, effektivitetsrevision.

Gällande § 20, så kan det konstateras att de synpunkter som kommunstyrelsen i Sund lämnade över KSTs budgetförslag till stora delar beaktats i det förslag som nu föreligger förbundsstämman för fastställande. Det finns alltså sådant i KSTs budget som bör förbättras men med tanke på att år 2021 snart går mot sitt slut så får detta anstå till budgetprocess 2023. Något direktiv i detta ärende föreslås därför ej.

Gällande § 21, så är det olyckligt att förbundsstyrelsen beslutat att inte genomföra någon effektivitetsrevision under 2022. Av förbundsstyrelsens beslut så framgår att ärendet bordlades fram till dess att bokslut för året 2023 behandlas. Med anledning av att § 21 endast är ett anmälningssärendet så föreslås inte något direktiv till ombudet heller i detta ärende.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att inte utfärda något direktiv till ombuden.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

Kst § 152 Kompletterande beslut om taxor, fritidsverksamheten

29.11.2021

Kommunfullmäktige har fattat beslut om kommunens taxor för 2022, 02.11.2021, § 52.

Kommunstyrelsen har 4.10.2021, § 107, beslutat att: *"En mindre avgift införs på terminsbasis, typ 25 €, detta hanteras i samband med behandlingen av taxor och avgifter inför år 2022."*

Kommundirektören glömde att beakta detta inför kommunstyrelsens behandling av taxor och avgifter, 01.11.2021, § 135. Därför behöver beslutet om taxor kompletteras.

Kommundirektören föreslår därför att taxorna uppdateras under avsnitt 1.3, Fritidsverksamheten, enligt följande:

"Kostnad per deltagande barn, 25 € / termin.

Avgift berättigar till deltagande i samtliga fritidsaktiviteter som anordnas i kommunens egen regi".

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att taxor och avgifter för 2021 kompletteras under avsnitt 1.3, Fritidsverksamheten, enligt följande:

"Kostnad per deltagande barn, 25 € / termin.

Avgift berättigar till deltagande i samtliga fritidsaktiviteter som anordnas i kommunens egen regi".

Beslut:

Enligt förslag.

Kst 29.11.2021, Bilaga 5

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE OCH BESVÄRSANVISNING

BESVÄRSFÖRBUD

Vad förbudet grundar sig på	Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning, utlåtande eller verkställighet, kan enligt § 112 kommunallagen rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär anföras över beslutet.
	Paragrafer 141-147, 149-151
	Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom skriftligt rättelseyrkande enligt § 110 kommunallagen kan framställas över beslutet. (se instruktioner nedan under rättelseyrkanden)
	Paragrafer 140, 148
	Enligt § 5 Förvaltningsprocesslagen/annan lagstiftning kan besvär inte anföras över nedan nämnda beslut.
	Paragrafer och grund för besvärsförbudet: -

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Myndighet till vilken rättelseyrkande kan framställas, samt tid för yrkande av rättelse	Den som är missnöjd med nedan nämnda beslut kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmar. Myndighet hos vilken rättelse yrkas: Kommunstyrelsen i Sund Norra Sundsvägen 361, Björby AX-22520 Kastelholm Paragrafer: 140, 148 Yrkandet skall framställas inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet publicerats på kommunens webbplats.
Rättelseyrkandets innehåll	Av rättelseyrkandet skall framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet skall undertecknas av den som framställer det.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
29.11.2021

KOMMUNALBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär. Ändring i beslut med anledning av rättelseyrkanden kan sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, kan ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av en som är part eller kommunmedlem. Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att 1. beslutet tillkommit i felaktig ordning, 2. den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller 3. beslutet annars strider mot lag. Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn Paragrafer: - Besvärstid: 30 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet publicerats på kommunens webbplats.
--	---

FÖRVALTNINGSBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn Paragrafer: - Besvärstid: 30 dagar från delfåendet av beslutet.
--	---

BESVÄRSSKRIFT

Besvärsskrift I besvärsskriften skall anges ändringssökandes namn, yrke, boningsort och adress - vilket beslut som överklagas - vilka ändringar som yrkas i beslutet - motiveringar till att beslutet bör ändras Besvärsskriften skall undertecknas av ändringssökande själv eller av den som författat skriften. Om endast den som författat besvärsskriften undertecknar den, skall också yrke, boningsort och postadress anges. Till besvärsskriften skall fogas det beslut som överklagas, i original eller som officiellt bestyrkt kopia, och intyg om den dag från vilken besvärstiden skall räknas.
Inlämnande av besvärshandlingarna Besvärshandlingarna skall inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna skall lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.